

Op dinsdagavond 30 september 2019 vond de derde werksessie Nollebos-Westduinpark plaats met belanghebbenden en inwoners van de gemeente Vlissingen. De opkomst bestond uit meer dan 100 personen.

Het doel van deze werksessie:

- elkaar bijpraten over ontwikkelingen;
- het terugkoppelen van de resultaten uit de vorige werksessie van het participatieproces;
- het bespreken van de stappen die de komende maanden gezet gaan worden om te komen tot een integraal streefbeeld.

De avond wordt voorgezeten door gemeentelijk projectleider Michel de Vos en de Landschapsarchitect Jan van Minnebruggen (BoschSlabbers). Na een kort voorstellen van de (deels nieuwe) projectgroepenleden volgt een terugblik op het participatieproces.

Terugblik op het participatieproces tot nu toe:

Landschapsarchitect Jan van Minnebruggen geeft een terugblik op de vorige werksessies en de ideeën, suggesties, waarderingsskaarten en modelmatige verkenningen die daaruit naar voren kwamen. Uit de informatie die uit de vorige sessies is opgehaald zijn drie modellen naar voren gekomen.

De constante waarden van de drie modellen zijn:

- de beleving van de zoute wereld (zilte natuur);
- het vergroenen van de parkeerplaatsen;
- het creëren van een entreeruimte bij de boulevard;
- het zichtbaar maken van de cultuurhistorie.

De variabele waarden van de drie modellen zijn:

- de waterstructuur;
- de grootte van het gebied aan zoute natuur;
- de locatie van de bebouwing;
- de wijze waarop de cultuurhistorie zichtbaar wordt gemaakt.

De drie modellen met de verschillende onderdelen hierin worden aan de hand van schetsen verduidelijkt en toegelicht.

Bevindingen uit werksessie 2 (april 2019)

In werksessie 2 konden de deelnemers aan het participatieproces reageren op de drie modellen. De reacties worden toegelicht en een aantal aspecten wordt specifiek belicht, namelijk:

- *Zonering algemeen.* Het Nollebos/Westduinpark vormt de overgang van stad naar natuurgebied Westduin, van cultuur naar natuur. De inrichting van het park volgt deze zonering.
- *De verbinding tussen de boulevard en het Nollebos.* Er zijn veel positieve reacties gekomen op de ideeën om vorm te geven aan deze verbinding. Rondom de vormgeving van deze verbinding wordt vanuit de zaal nog aandacht gevraagd. Dit zal dan ook nog nader moeten worden uitgewerkt. Overigens zijn er kansen voor provinciale subsidie vanuit de kustvisie. Daarin wordt het belang van de verbinding onderschreven.
- *De ontwikkeling van het zilte natuurgebied.* De afgelopen maanden heeft de gemeente boringen laten uitvoeren om te onderzoeken of het areaal aan zilte natuur uitgebreid kan worden. Uitkomst is dat een verdere uitbreiding niet voor de hand ligt. Op de gedachte om dit gebied beter toegankelijk en beleefbaar te maken is positief gereageerd tijdens de 2^e werksessie. De opmerking om hier iets te doen met natuureducatie kwam ook vaak terug. De vraag is nog wel hoe dit kan worden vormgegeven. Zo was er een idee voor kijkertjes die je op specifieke soorten kunt richten. Dat geldt ook voor de rechtlijnige vlonderspaden die vanuit de zaal als minder logisch werden ervaren. Ook hier vraagt de vormgeving nog om uitwerking.
- *Cultuurhistorie:* cultuurhistorie is een belangrijk onderdeel van het streefbeeld. Een concreet beeld van de mogelijkheden is er echter nog niet. Wel zijn er ideeën geopperd om de tankgracht en bunkers meer herkenbaar te maken in het landschap. Een ander idee is om de contouren van het slot Zwanenburg aan te duiden. Hierover waren de meningen in de zaal wel verdeeld. Het onderdeel cultuurhistorie moet in de komende maanden nog verder uitgewerkt worden.
- *Toegankelijkheid/ bereikbaarheid:* de gemeente acht het van belang dat het gebied toegankelijk en bereikbaar is voor zoveel mogelijk doelgroepen (inwoners en recreanten). Niet alle entrees en paden zijn nu even goed zichtbaar en toegankelijk. Ook is er niet overal een duidelijke routestructuur door het stadspark. Routes (bijvoorbeeld wandelen/ fietsen/ mountainbiken) zijn de komende maanden onderwerp van gesprek. Ook de Wmo Adviesraad wordt betrokken in verband met de toegankelijkheid voor minder-validen.
- *Verbinden van waterpartijen.* De gesuggereerde verbinding van waterpartijen en het mogelijk toegankelijk maken van de eilanden roept veel vragen op. Ook de vissterfte, oeverherstel en stankoverlast moet aangepakt worden. Dit is een nadrukkelijk punt om in de komende maanden te onderzoeken. Hiervoor zal o.a. een afspraak met de hengelsportvereniging worden ingepland.
- *Bouwprogramma:* in de 2^e werksessie zijn ideeën ingebracht over alternatieve locaties voor de ondernemers. Een alternatieve locatie van de kanovijver heeft gevolgen, bijvoorbeeld voor het parkeren voor de strandgasten. Dit vraagt nog nadere uitwerking. Het gepresenteerde Vliedbergen idee voor de sauna kon ook op veel positieve bijval rekenen. De vraag is wel of dit concept ook gewenst is voor de ondernemer. Van belang is in ieder geval

dat de bebouwing zo natuurlijk mogelijk opgaat in het landschap (dit is ook een uitgangspunt van de kustvisie).

De kaders van de gemeenteraad zeggen weinig over het te bebouwen oppervlak, de relatie met de omgeving en de bestaande bebouwing. Dit zijn juist de onderdelen die van belang zijn voor een kwalitatief Nollebos/ Westduinpark. Van belang is dan ook dat de ondernemers de komende maanden inzicht geven in het gewenste bouwprogramma (locatie, massa, eenheden, hoogte, oppervlak, parkeeroplossing, buitenruimte, concept, uitstraling,...).

Presentatie SBBN:

Tijdens de bijeenkomst heeft de Stichting Behoud en Beheer Nollebos/Westduinpark (SBBN) een presentatie gegeven over de stichting en haar standpunten. De stichting wijst de drie modellen die uit de vorige twee werksessies zijn voortgekomen, af. Hierbij memoreert zij aan de uitkomsten van de enquête van de gemeente waaruit naar voren is gekomen dat de meerderheid van de geënquêteerden vindt dat het Nollebos een rustig natuurgebied moet blijven en het bos moet laten zoals het nu is. De stichting is van mening dat er alleen behoefte is aan een beter onderhoud en wat meer activiteiten zoals die in een stadspark plaatsvinden. Uitgangspunt voor hen is het bestemmingsplan 2011.

De projectleider van de gemeente noemt nog een keer de opdracht van de gemeenteraad waarin de kaders van het participatieproces en de visie zijn vastgelegd. Binnen die opdracht en kaders werken we nu aan een visie. Ook herhaalt hij het doel van de enquête: het betreft hier zeker geen kwantitatief (representatief) onderzoek, maar kwalitatief onderzoek. De enquête is gebruikt om ideeën op te doen voor de verdere invulling van de visie.

De verbetering, beleving en het beheer van natuurwaarden is ook een belangrijk onderdeel van de visie. De gemeente wil de komende maanden dan ook graag in gesprek met de stichting om hier verder onderzoek naar te doen.

Vragen en reacties uit de zaal:

Uit de zaal kwamen reacties op de presentatie. De voornaamste vragen en reacties waren:

- Er werd gevraagd naar de grote vissterfte van de afgelopen twee zomers en de verantwoordelijkheid van het waterschap hierin. Antwoord: het huidig en toekomstig waterbeheer is een belangrijk onderdeel van het visieproces. De belangrijkste onderdelen in dit vraagstuk zijn de oevers, vissterfte en stankoverlast. De gemeente is hierover in gesprek met het waterschap. De komende maanden moet duidelijk worden hoe dit punt opgelost gaat worden. Daarnaast werd gevraagd wie verantwoordelijk is voor de kwaliteit van het water. Het kwalitatieve en kwantitatieve waterbeheer wordt gezamenlijk uitgevoerd door de gemeente en het waterschap. Het waterschap is echter formeel eindverantwoordelijk.
- Er werd getwijfeld of de "zigzaggende" looppaden die ingetekend zijn in het Westduinpark de wens van de bewoners wel vertegenwoordigen en of er geen sprake is van een sterke wens van de landschapsarchitect. De landschapsarchitect antwoordt dat het een gemiste kans zou zijn als er geen aandacht wordt geschonken aan de landschappelijke waarde van het gebied. Hier kwamen ook veel positieve reacties op uit de tweede werksessie. Ook waren er goede ideeën om hier natuureducatie in te zetten (zo was er een idee om kijkers te richten op bepaalde planten). De vorm en het materiaal van de looppaden staat zeker niet vast. De afbeeldingen zijn een suggestie voor de wijze waarop dit vormgegeven zou kunnen worden.
- Er werd gevraagd naar het amfitheater dat in één van de modellen net achter het duin is ingetekend. Hierbij werd gevraagd of het amfitheater niet meer in de luwte geplaatst moet worden in verband met de invloed van harde wind en regen. De landschapsarchitect

antwoordt dat de functie van het amfitheater niet te strikt genomen moet worden en op deze locatie vooral een functie heeft als entree (trap) naar het stadspark.

- Er werd gevraagd of de gemeente zich realiseert dat veel omwonenden genieten van het huidige Nollebos en willen dat de inrichting van het Nollebos blijft zoals het nu is. De projectleider antwoordt dat het uitgangspunt van het op te stellen Integraal Streefbeeld juist is dat het Nollebos een stadspark is en blijft. Alleen de wijze waarop dat gedaan wordt, rekening houdend met de kaders die de gemeenteraad heeft aangegeven, zijn nu onderwerp van gesprek.
- Er werd gevraagd of de gemeente wel rekening houdt met de klimaatverandering. Antwoord: dit gebeurt; de keuzes van de verschillende varianten worden hierop afgewogen.
- SBBN meldt dat het door haar uitgevoerde onderzoek naar flora en fauna pas medio 2020 is afgerond. Hierdoor kunnen de onderzoeksresultaten niet gebruikt worden voor het Integraal Streefbeeld Nollebos-Westduinpark. De projectleider denkt niet dat deze resultaten afgewacht moeten worden. Een visie/ streefbeeld is nog geen plan op detailniveau. Daarnaast kun je aan een visie of streefbeeld voorwaarden verbinden.
- Er wordt gevraagd wat het financiële kader is, hoe dat zich verhoudt tot de art. 12 status van de gemeente en tot eerdere opmerkingen van de gemeente dat zij geen geld zou hebben voor het project. De projectleider benadrukt dat er een participatiebudget is voor de kosten van het proces om te komen tot een streefbeeld. Denk daarbij aan de kosten van onderzoek, inhuur van de landschapsarchitect, zaalhuur etc. Natuurlijk zijn ook de kosten van de betrokken medewerkers op het stadhuis gedekt in de gemeentebegroting. De komende maanden zijn nadrukkelijk gericht op de financieringsmogelijkheden voor de uitvoering van de verschillende onderdelen van de visie. De gemeente onderzoekt de mogelijkheden voor bijdragen uit de Zeeuwse Kustvisie en Europese gelden. Wellicht kunnen bepaalde onderdelen ook met inzet van andere organisaties (Waterschap, Staatsbosbeheer, ZMF), verenigingen (mountainbike, visclub) of vrijwilligers gerealiseerd worden. Ook voor dit onderwerp wordt de komende maanden in verschillende vervolggesprekken aandacht gevraagd. Vanuit de zaal wordt nog het idee voor crowdfunding gesuggereerd.

Hoe verder:

De projectgroep en de Landschapsarchitect gaan de komende maanden aan de slag om de verschillende onderdelen van de visie verder te onderzoeken en uit te werken.

Dit gebeurt op basis van nadere gesprekken met betrokken organisaties en belanghebbenden, waaronder de ZMF, de Wmo adviesraad, het waterschap, Staatsbosbeheer, Provincie, Europa (subsidies), de ondernemers en vrijwilligersorganisaties (waaronder de stichting SBBN, MTB vereniging, de visvereniging) en betrokken inwoners.

Belangrijke onderwerpen zijn:

- Verder onderzoek naar de resultaten uit werksessie 2 (o.a. de verbinding van de boulevard met het Nollebos, natuurwaarden en -beleving, concretisering van de ideeën over cultuurhistorie, de kaders en plannen van de ondernemers).
- De rolverdeling van de verschillende partijen bij de totstandkoming en (toekomstige) uitvoering van de visie.
- De financiële mogelijkheden voor de uitvoering van de verschillende onderdelen van de visie.

Het streven is om eind 2019/ begin 2020 een laatste werksessie te houden met als eindresultaat een integraal streefbeeld dat na inspraak ter besluitvorming aan de gemeenteraad kan worden voorgelegd. Enerzijds is het van belang om binnen afzienbare tijd tot een eindresultaat te komen. Anderzijds is het van belang dat alle onderdelen en de achterliggende motivatie van de visie goed in beeld is gebracht. De kwaliteit van de inhoud van de visie is belangrijker dan de snelheid van het proces.